

महिला व बाल विकास विभागाच्या, महिला विकास विभागांतर्गत (शासकीय महिला राज्यगृहे, संरक्षणगृहे, स्वयंसेवी अनुदानीत आधारगृहे, केंद्र शासनाच्या योजनांतर्गतची स्वाधारगृहे, स्टेप योजनेची प्रोजेक्ट्स, उज्वला योजनेंतर्गतच्या संस्था) या संस्थांची तपासणी करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-२०१३/ प्र.क्र.४६९ / का-२,
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ०५ फेब्रुवारी, २०१४.

वाचा —

- १) आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांचे पत्र क्र.मबाविआ/तपासणी/पथक/१३-१४,
दिनांक १२.१२.२०१३.

शासन परिपत्रक —

महिला व बाल विकास विभागाच्या, महिला विकास विभागांतर्गत शासकीय महिला राज्यगृहे, संरक्षणगृहे, स्वयंसेवी अनुदानीत आधारगृहे, केंद्र शासनाच्या योजनांतर्गतची स्वाधारगृहे, स्टेप योजनेची प्रोजेक्ट्स, उज्वला योजनेंतर्गतच्या संस्था या संस्थांची तपासणी करण्याबाबत खालीलप्रमाणे कार्यपद्धती अनुसरण्यात यावी.

१. जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी कार्यालयातील जिल्हा परिविक्षा अधिकारी आणि परिविक्षा अधिकारी यांनी महिन्यातून एकदा तसेच गरज भासेल तेव्हा महिला विकास विभागांतर्गत शासकीय महिला राज्यगृहे, संरक्षणगृहे, स्वयंसेवी अनुदानीत आधारगृहे, केंद्र शासनाच्या योजनांतर्गतची स्वाधारगृहे, स्टेप योजनेंतर्गत कार्यान्वित प्रकल्प, उज्वला योजनेंतर्गत कार्यरत संस्था इत्यादी संस्थांची सखोल तपासणी करावी व आपला अहवाल जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांना सादर करावा.

२. जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी दर तीन महिन्याने जिल्ह्यातील केंद्र व राज्याच्या योजनांतर्गत कार्यरत असलेल्या महिलांच्या निवासी **संस्थांची सखोल तपासणी** करून अहवाल आयुक्तालयास सादर करावा. या अहवालात संस्थेच्या अडचणी, गरजा या नेमक्या मांडून त्याच्या सोडवणूकीसाठी आयुक्तालय व शासन स्तरावरून नेमकी काय कार्यवाही आवश्यक आहे याबाबत स्वयंस्पष्ट अभिप्राय द्यावेत. तपासणी वेळी जिल्हा स्तरावर कार्यरत सर्वसमावेशक जिल्हा महिला सल्लागार समितीच्या किमान दोन अशासकीय महिला सदस्यांना सोबत घेण्यात यावे. तपासणी अहवालावर तपासणी पथकातील सदस्यांच्या स्वाक्षरी घ्याव्यात.

३. केंद्र व राज्य शासनाच्या आर्थिक सहाय्याने प्रत्येक जिल्ह्यात कार्यरत असलेल्या महिलांच्या निवासी संस्थांची तपासणी संबंधीत जिल्ह्याच्या उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बाल कल्याण), जिल्हा परिषद या

अधिकाऱ्यांमार्फतही करण्यात येईल. त्यांनी तपासणीच्या वेळी त्यांच्या अधिपत्याखालील दोन मुख्य सेविकांना सोबत ठेवावे व त्यांच्याही तपासणी अहवालावर स्वाक्षऱ्या घ्याव्यात. याविषयाचे संस्था तपासणीचे वेळापत्रक संबंधीत विभागाचे विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास यांनी संबंधीतांना कळवावे. सदर तपासणी दरवर्षी माहे जुलै ते माहे नोव्हेंबर या कालावधीमध्येच आयोजित करण्यात यावी.

४. महिला व बाल विकास विभागाच्या, महिला विकास विभागांतर्गत शासकीय महिला राज्यगृहे, संरक्षणगृहे, स्वयंसेवी अनुदानीत आधारगृहे, केंद्र शासनाच्या योजनांतर्गतची स्वाधारगृहे, स्टेप योजनेची प्रोजेक्ट्स, उज्वला योजनेअंतर्गतच्या संस्था या संस्थांच्या तपासणीबाबत दरवर्षी माहे जानेवारी ते जून या कालावधी दरम्यान विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास यांनी खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे कार्यवाही करावयाची आहे.

अ.क्र.	पथक प्रमुखांचे पदनाम	पथकातील सदस्यांचे पदनाम	पथकाने ज्या विभागातील संस्थांची तपासणी करावयाची आहे तो विभाग
१	विभागीय उप-आयुक्त, महिला व बाल विकास, कोकण विभाग, कोकण, नवी मुंबई	पुणे विभागातील वर्ग-२ चे दोन अधिकारी, २ जिल्हा परिविक्षा अधिकारी, ३ परिविक्षा अधिकारी, १ कनिष्ठ लिपीक (टंकलेखक)	नाशिक विभाग
२	विभागीय उप-आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे विभाग, पुणे	नाशिक विभागातील वर्ग-२ चे दोन अधिकारी, २ जिल्हा परिविक्षा अधिकारी, ३ परिविक्षा अधिकारी, १ कनिष्ठ लिपीक (टंकलेखक)	अमरावती विभाग
३	विभागीय उप-आयुक्त, महिला व बाल विकास, अमरावती विभाग, अमरावती	नागपूर विभागातील वर्ग-२ चे दोन अधिकारी, २ जिल्हा परिविक्षा अधिकारी, ३ परिविक्षा अधिकारी, १ कनिष्ठ लिपीक (टंकलेखक)	औरंगाबाद विभाग
४	विभागीय उप-आयुक्त, महिला व बाल विकास, औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद	अमरावती विभागातील वर्ग-२ चे दोन अधिकारी, २ जिल्हा परिविक्षा अधिकारी, ३ परिविक्षा अधिकारी, १ कनिष्ठ लिपीक (टंकलेखक)	मुंबई विभाग

५	विभागीय उप-आयुक्त, महिला व बाल विकास, नागपूर विभाग, नागपूर	औरंगाबाद विभागातील वर्ग-२ चे दोन अधिकारी, २ जिल्हा परिविक्षा अधिकारी, ३ परिविक्षा अधिकारी, १ कनिष्ठ लिपीक (टंकलेखक)	पुणे विभाग
६	विभागीय उप-आयुक्त, महिला व बाल विकास, नाशिक विभाग, नाशिक	मुंबई विभागातील वर्ग-२ चे दोन अधिकारी, २ जिल्हा परिविक्षा अधिकारी, ३ परिविक्षा अधिकारी, १ कनिष्ठ लिपीक (टंकलेखक)	नागपूर विभाग

५. या शिवाय महिला व बाल विकास विभागाच्या वरील यंत्रणांमार्फत आलेल्या संस्था तपासणी अहवालांची पडताळणी करणे व संस्थेस अचानक भेट देणे कामी आयुक्त, महिला व बाल विकास यांनी त्यांच्या स्तरावर भरारी पथक गठीत करावे. सदर भरारी पथकामार्फत कार्यरत संस्थांची अचानकपणे तपासणी करावी. तसेच या पथकामार्फत प्रत्येक संस्थेची सहा महिन्यातून किमान एकदा तपासणी करावी. सदर तपासणी दरम्यान विशेषतः लाभार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या सुविधा संदर्भात काटेकोरपणे आढावा घेणे बंधनकारक राहिल.

६. सर्व संबंधितांनी संस्था तपासणी अहवाल तात्काळ आयुक्त, महिला व बाल विकास यांना व त्यांच्या वरिष्ठ पर्यवेक्षीय अधिकाऱ्यांना सादर करावेत.

७. आयुक्त, महिला व बाल विकास यांनी राज्यातील महिला विकास विभागांतर्गत कार्यान्वित सर्व शासकीय महिला राज्यगृहे, संरक्षणगृहे, स्वयंसेवी अनुदानीत आधारगृहे, केंद्र शासनाच्या योजनांतर्गतची स्वाधारगृहे, स्टेप योजनेची प्रोजेक्ट्स, उज्वला योजनेअंतर्गतच्या संस्था या संस्थांच्या प्राप्त तपासणी अहवालांचा आढावा घेवून, आवश्यक कार्यवाही तात्काळ करावी व ज्या प्रकरणी शासन स्तरावरून कार्यवाही अपेक्षित आहे, त्या ठिकाणी सविस्तर प्रस्ताव शासनास सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

८. संस्थांचा तपासणी अहवालाचा नमुना आयुक्तालय स्तरावरून उपलब्ध करून देण्यात यावा व त्याद्वारे सर्व विभागीय कार्यालयाकडून माहिती / अहवाल नियमितपणे प्राप्त करून संलग्न करावे. त्या संदर्भातील कृती अहवाल शिफारशीसह / निष्कर्षासह शासनास वेळोवेळी सादर करावा.

९. वरील सूचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी. जे अधिकारी / कर्मचारी संस्था तपासणीबाबत नेमून दिलेली कार्यपद्धती पार पाडण्यास कसूर करतील, ते अधिकारी / कर्मचारी नियमानुसार शिस्तभंगाच्या कारवाईस पात्र राहतील. या संदर्भातील सविस्तर माहिती आयुक्तालयाच्या संकेतस्थळावर देखील नियमितपणे न चूकता प्रसिध्द करण्यात यावी.

१०. आयुक्त, महिला व बाल विकास हे सर्व संस्थांच्या नियमित पर्यवेक्षणासाठी MIS प्रणाली विकसीत करतील व त्याद्वारे online स्वरूपात माहितीचे संकलन करून कार्यवाही करतील. त्यासाठी आवश्यक प्रस्ताव शासनास सादर करावा.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०२०६१२२३३४४३० असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(म.बा.हजारी)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
४. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
५. उप सचिव, (महिला विकास) / (बाल विकास), महिला व बाल विकास, मंत्रालय, मुंबई.
६. उप आयुक्त, (महिला विकास) / (बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे.
७. सर्व संबंधित विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास विभाग,
२. वरील सूचना आपल्या विभागातील सर्व संबंधित अधिकारी / कर्मचारी व सर्व संस्था चालक यांच्या निदर्शनास आणाव्यात.
८. सर्व अधिकारी / कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. निवड नस्ती / का-२